

KODEKS FOR GOD VIDENSKABELIG PRAKSIS

Indhold

	1	Introduktion	3
	2	Centrale principper for integritet i forskningen	4
	2.1	Forskningsfrihed	4
	2.2	Gennemsigtighed	4
	2.3	Ansvarlighed	4
	2.4	Ærlighed	5
	2.5	Uvildighed	5
	2.6	Armslængde	5
	3	God videnskabelig praksis	6
	3.1	Planlægning og udførelse af forskning	6
	3.2	Forskningsdatamanagement	7
	3.3	Publicering og formidling	8
	3.4	Forfatterskab	8
	3.5	Forskningssamarbejde	9
Kodeks for god videnskabelig praksis	3.6	Interessekonflikter	10
Københavns Universitet	4	Undervisning og vejledning i god videnskabelig praksis	11
Maj 2023	4.1	Undervisning og vejledning	11
Redaktion: Forskning & Informationssikkerhed	4.2	Råd og vejledning om god videnskabelig praksis	12
Grafisk design: Karen Krarup	5	Videnskabelig uredelighed og andre brud på god videnskabelig praksis	14
Trykning: KLS PurePrint	6	Links	16
ISBN 978-87-90655-35-8			

1 Introduktion

Københavns Universitet (KU) er en klassisk viden- og kulturbærende institution. Gennem fri og nysgerrighedsdrevet forskning udvider universitetets forskere og studerende horisonter med ny viden og er med til at præge samfundsudviklingen. At værne om de principper, der understøtter forskningens integritet, er et centralt element i at bedrive forskning på Københavns Universitet, som gælder for alle videnskabelige fagområder.

Københavns Universitets Kodeks for god videnskabelig praksis er baseret på [Den danske kodeks for integritet i forskning](#) og slår fast, at Københavns Universitet:

1. Har klare standarder for god videnskabelig praksis.
2. Tilbyder undervisning og vejledning i god videnskabelig praksis.
3. Har klare regler og procedurer for universitetets håndtering af mistanke om videnskabelig uredelighed eller brud på god videnskabelig praksis.

Den generelle ansvarsfordeling indebærer, at den enkelte forsker er ansvarlig for at sikre, at offentliggjorte resultater er præcise, pålidelige og i overensstemmelse med alle relevante bestemmelser. Universitetets ledelse er ansvarlig for at fremme og opretholde et miljø, der understøtter god videnskabelig praksis gennem undervisning, uddannelse og vejledning, samt for at håndtere eventuelle brud på god videnskabelig praksis. Når ledere ved universitetet har direkte indflydelse på forskeres udførelse af et forskningsprojekt, har de pligt til at understøtte, at forskerne overholder god videnskabelig praksis. Ved forskningsprojekter med eksterne rekvirenter og samarbejdspartnere forventer KU, at den eksterne part løfter sin del af ansvaret for at sikre integriteten af den udførte forskning, hvilket bl.a. sker ved at holde passende armlængde til de udførende forskere under projektet. Der kan gælde forskellige regelsæt for forskellige typer af samarbejdspartnere.

Al relevant lovgivning og rapporteringsforpligtelse skal efterleves, og enhver, som forsker på Københavns Universitet, er ansvarlig for at gøre sig bekendt med gældende lovgivning og forordninger inden for deres forskningsområde.

Københavns Universitet har udarbejdet en række relaterede politikker og retningslinjer vedrørende god videnskabelig praksis, som kan findes på [Forskningsportalen](#) på KUnet.

2 Centrale principper for integritet i forskningen

Københavns Universitet værner om forskningens integritet med udgangspunkt i seks grundlæggende principper: forskningsfrihed, gennemsigtighed, ansvarlighed, ærlighed, uvildighed og armslængde. Principperne svarer til de principper, som er formuleret i Den danske kodeks for integritet i forskning samt i Danske Universiteters rapport Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning.

2.1 FORSKNINGSFRIHED

Universiteternes pligt til at værne om forskningsfriheden fremgår af formålsparagraffen i Universitetsloven. Forskningsfrihed er en grundlæggende forudsætning for universiteternes virke og for forskernes og forskningens uafhængighed og legitimitet. Universitetet har ifølge Universitetsloven forskningsfrihed, og universitetet er forpligtet til at værne om universitetets og den enkelte forskers forskningsfrihed. Den enkelte forsker har ret til frit at definere forskningsmæssige problemstillinger, vælge og udvikle teorier, indsamle empiriske data og anvende relevante metoder samt fremlægge hypoteser, resultater og ræsonnementer offentligt.

2.2 GENNEMSIGTIGHED

Gennemsigtighed fremmer tillid til forskningen. Alle faser af et forskningsprojekt skal omfattes af gennemsigtighed med henblik på at sikre troværdigheden i de videnskabelige ræsonnementer og overensstemmelse mellem forskningen og gældende praksis på det relevante forskningsområde.

Det betyder, at der for ethvert forskningsprojekt skal være gennemsigtighed og åben afrapportering om proces, metode, resultater, ræsonnementer og konklusioner. Ligeledes skal der være gennemsigtighed omkring medvirken- de, rekvirenter og finansieringskilder til forskningen, herunder deklaration af mulige interessekonflikter.

2.3 ANSVARLIGHED

Alle involverede parter bør kunne holdes ansvarlige for den udførte forskning. Det betyder, at forskere, institutioner og eventuelle eksterne samarbejdspartnere har et fælles ansvar for at opretholde forskningens integritet i et givent forskningsprojekt. Alle involverede parter skal bidrage til at sikre forskningsresultaternes korrekthed og pålidelighed, samt at forskningen udføres i overensstemmelse med alle relevante regler og retningslinjer. Den konkrete rolle- og ansvarsfordeling fastlægges i forbindelse med planlægningen af forskningsprojektet.

2.4 ÆRLIGHED

Ærlighed er en forudsætning for forskningens troværdighed. Ærlighed indebærer en objektiv og ikke-selektiv tilgang til eksisterende viden og en præcis, transparent og afbalanceret redegørelse for kendte videnskabelige synspunkter og paradigmer. Forskere skal være ærlige, når de rapporterer målsætninger, metoder, data, analyser, resultater og konklusioner. Dette gælder såvel i rollen som formidler af egen og andres forskning som i rollen som fagfællebedømmer.

2.5 UVILDIGHED

Uvildighed i forskningen er et centralt princip for danske universiteters virke. Universitetet og de enkelte forskere skal være uafhængige af særinteresser, der kan påvirke valg af metode eller præsentation af resultater og konklusioner. Eksterne forhold såsom politiske prioriteringer, ekstern finansiering eller samarbejdspartneres behov kan have betydning for valg af forskningsområder i de enkelte projekter, men forskningsprocessen og forskningsresultaterne skal til enhver tid være uvildige.

2.6 ARMSLÆNGDE

Armslængde understøtter kvaliteten af og tilliden til forskningen. Armslængdeprincippet bygger på den gensidige respekt og forståelse for de forskellige roller, ansvar og beslutningskompetencer mellem parterne i en samarbejdsrelation eller et hierarki. Der foreligger armslængde, når hver part i relationen overlades det fulde ansvar til at udføre egne opgaver. Armslængdeprincippet sikrer, at forskeren kan træffe uafhængige beslutninger og levere uvildig forskning uden utidig indblanding fra eller hensyntagen til økonomiske, politiske eller andre særinteresser.

3 God videnskabelig praksis

Ifølge Den danske kodeks for integritet i forskning omfatter god videnskabelig praksis seks grundlæggende standarder fra planlægningsfasen til formidlingen af resultater:

1. Planlægning og udførelse af forskning
2. Forskningsdatamanagement
3. Publicering og formidling
4. Forfatterskab
5. Forsknings samarbejde
6. Interessekonflikter

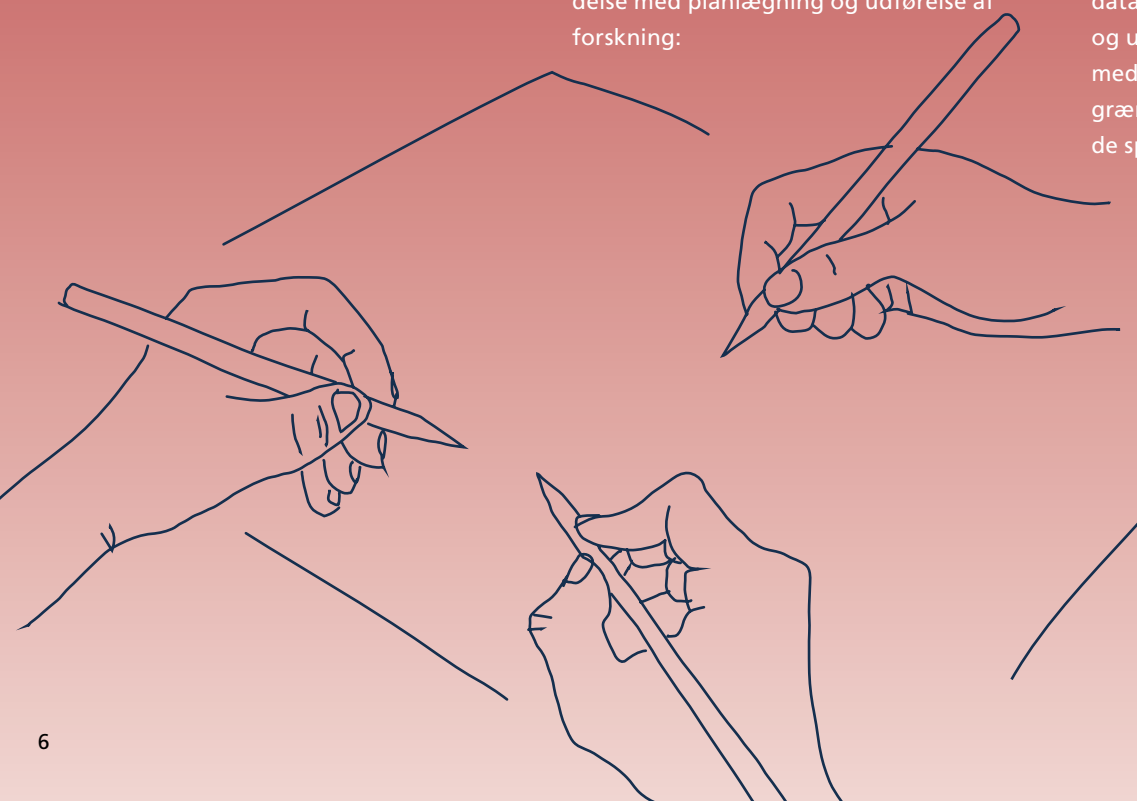
I de følgende afsnit uddybes disse seks standarder, som de forstås på Københavns Universitet. Det er den enkelte forsker og forskningsgruppes ansvar at følge disse standarder og at sikre den nødvendige dokumentation i overensstemmelse med fagets traditioner.

3.1 PLANLÆGNING OG UDFØRELSE AF FORSKNING

KU tager udgangspunkt i beskrivelsen i Den danske kodeks for integritet i forskning af ansvarsfordelingen i forbindelse med planlægning og udførelse af forskning:

Det gælder således på KU, at:

- Forskerne er ansvarlige for planlægning og udførelse af deres forskning.
- Forskerne forventes i hele forskningsprocessen løbende at foretage evalueringer for at afgøre, om der er særlige omstændigheder, som kræver tilladelser, godkendelser osv., f.eks. godkendelse fra en videnskabsetisk komité eller et institutionelt udvalg.
- Forskerne kan ikke indgå aftaler (f.eks. med sponsorer eller andre), der begrænser deres adgang til egne data og muligheden for at analysere og udgive disse data uafhængigt, medmindre sådanne adgangsbe- grænsninger er berettigede i kraft af de specifikke omstændigheder.

Universitetet har fælles politikker for korrekt forvaltning af forskningsplanlægning og -udførelse og for procedurer angående nødvendige godkendelser og tilladelser.

For at sikre integriteten af forskning foretaget i samarbejde med eksterne parter er det vigtigt, at forskningsprojektet planlægges forud for igangsættelsen på en måde, der kan dokumenteres efterfølgende.

Niveauet for de formelle forholdsregler, der skal træffes ved planlægning og udførelse af forskning, kan variere betydeligt efter forskningsprojektets størrelse, på baggrund af en sikkerhedsvurdering eller på grund af forskellige videnskabelige traditioner.

I nogle tilfælde vil det være relevant at tilpasse projektplanen undervejs og eventuelt justere projektets aftaler og deltagersammensætning. Ændringer i aftaler nedfældes på skrift.

3.2 FORSKNINGSDATA-MANAGEMENT

God videnskabelig praksis omfatter korrekt håndtering af fysisk materiale og digitale data. Hovedformålet med forskningsdatamanagement er at øge effektivitet og transparens i forskningsprocessen og bidrage til forskningsresultaternes troværdighed og muligheden for at genskabe dem. Københavns Universitet har vedtaget en Politik for Forskningsdatamanagement, der op-

stiller krav og retningslinjer vedrørende håndtering af forskningsdata og definerer roller i og ansvar for forskningsdatamanagement.

Ifølge KU's Politik for Forskningsdatamanagement skal forskere og studerende grundigt overveje håndtering af forskningsdata, inden fysiske materialer og digitale data indsamles, observeres, genereres, skabes eller genanvendes. Datamanagementplaner (DMP) skal udarbejdes og dokumenteres, helst i elektronisk form. Forskere og forskningsgrupper skal desuden sikre, at forskningsdata indsamles og behandles i overensstemmelse med bedste praksis inden for deres fagområde.

Københavns Universitet tilslutter sig FAIR-principperne, der indebærer, at data så vidt muligt skal kunne findes (Findable), være tilgængelige (Accessible), have interoperabilitet (Interoperable) og være genanvendelige (Reusable). Forskningsdata skal som udgangspunkt være offentligt tilgængelige efter projektets afslutning, som minimum de datasæt, der ligger til grund for forskningspublikationer. Overvejelser i forhold til immaterielle rettigheder, persondataskyttelse, informationssikkerhed, kommercielle og nationale interesser samt lovgivning skal tages i betragtning i overensstemmelse med princippet om "så åben som muligt, så lukket som nødvendigt". Hvis der er en konflikt mellem kravet om offentlig tilgængelighed og kravet om beskyttelse

af persondata, og hvis dette ikke kan løses f.eks. gennem anonymisering, har kravet om beskyttelse af persondata forrang.

KU's Politik for Forskningsdatamanagement samt mere information om forskningsdatamanagement kan findes på Forskningsportalen på KUNet.

3.2.1 Behandling af personoplysninger

Alle ansatte ved Københavns Universitet er forpligtet til at overholde universitetets privatlivspolitik. Forskningsprojekter, som indeholder persondata, skal overholde gældende juridiske og etiske krav til behandlingen af forskningsdata, herunder databeskyttelsesforordningen.

Københavns Universitet har desuden udarbejdet et regelsæt om beskyttelse af personoplysninger for at sikre, at disse oplysninger ikke misbruges, og at personer, hvis data bruges i et projekt, underrettes om, hvem der behandler deres data, hvordan og med hvilket formål.

Forskningsprojekter, som indeholder persondata, forskningsbiobanker og biobanker skal følge reglerne i databeskyttelsesforordningen. Det betyder blandt andet, at forskningsprojekter, som indeholder persondata, forskningsbiobanker eller biobanker, skal registreres i KU's fælles fortegnelse over biobanker og fortegnelse over forskningsprojekter, som indeholder personoplysninger.

KU's fælles fortegnelse over behandling af personoplysninger i forskning præsenteres for Datatilsynet ved tilsynsbesøg. Fortegnelsen er et lovkrav, som følger af databeskyttelsesordningen.

Forskningsdata er kun til forskning. Persondata i forskningsprojekter må kun anvendes til brug for projektets gennemførelse. Oplysningerne må ikke indgå i administrativ sagsbehandling. Resultatet af den videnskabelige eller statistiske bearbejdning af persondata må bruges i administrativ sammenhæng, hvis det ikke er muligt at identificere enkeltpersoner.

Københavns Universitet har, som fastsat i databeskyttelsesforordningen, en databeskyttelsesrådgiver (DPO), der har ansvar for at udbrede viden og tilbyde rådgivning om beskyttelse af personoplysninger.

Mere information om databeskyttelsesforordningen og om brug af persondata i forskningen kan findes på [Forskningsportalen](#) på KUNet.

3.3 PUBLICERING OG FORMIDLING

Universitetsloven foreskriver, at universiteterne skal formidle deres forskning og dele deres viden med det omkringliggende samfund. Publicering og anden kommunikation er en afgørende forudsætning for at fagfællebedømme, evaluere og diskutere de opnåede forsk-

ningsresultater. Denne formidling skal være ærlig, gennemsigtig og præcis.

Det forventes, at alle forskere på Københavns Universitet:

1. Publicerer deres forskning i anerkendte og relevante videnskabelige medier, f.eks. tidsskrifter, monografier og antologier.
2. Sikrer relevant kvalitetskontrol (fagfællebedømmelse og/eller kritisk diskussion med kolleger).
3. Kommunikerer deres forskning til offentligheden, når det er relevant, og støtter den offentlige debat og demokratiske beslutningsprocesser.
4. I videst muligt omfang oplyser det videnskabelige grundlag for deres offentlige udtalelser.
6. Overholder KU's retningslinjer for brug af stillingsbetegnelse, akademisk grad og KU's navn i forbindelse med deltagelse i den offentlige debat.

Københavns Universitet understøtter forskere i disse bestræbelser ved at fremme en kultur med kritisk og åben debat samt ved at tilbyde vejledning i forskningsformidling, kommunikation og publiceringsstrategi, herunder Open Access.

Københavns Universitet tilslutter sig desuden Danske Universiteters [7 principper for god forskningskommunikation](#).

Ansatte kan finde flere oplysninger på [Forskningsportalen](#) på KUNet.

3.4 FORFATTERSKAB

Antal publikationer, impact-faktorer og H-indeks er nogle af de centrale parametre, der bruges til at vurdere kvalitet og/eller gennemslagskraft af forskningen. Da publikationer er en faktor i konkurrencen om finansiering og stillinger, er det vigtigt, at forfatterskab afspejler, hvem der faktisk har lavet arbejdet og fortjener anerkendelsen. Gennemslagskraft med hensyn til forfatterskab er ligeledes afgørende i forbindelse med placeringen af ansvar for videnskabelig uredelighed eller tvivlsom forskningspraksis. .

Forskere ved Københavns Universitet forventes at efterleve [Kodeks for forfatterskaber](#), der er baseret på [Vancouver-anbefalingerne](#), og hvori det anføres, at "alle personer, der opfylder disse kriterier, bør anerkendes som en forfatter". Alle, der er udepeget som forfattere, skal opfylde de følgende fire kriterier for forfatterskab, og alle, der opfylder de fire kriterier, skal identificeres som forfattere:

- a) Væsentlige bidrag til idé bag eller design af arbejdet eller til tilvejebringelsen, analysen eller fortolkningen af data til arbejdet.
- b) Udformning af arbejdet eller kritisk revidering i forbindelse med betydningsfuldt intellektuelt indhold.
- c) Endelig godkendelse af den version, der skal publiceres.

- d) Aftale om at være ansvarlig for alle aspekter af det udførte arbejde ved at sikre, at spørgsmål i relation til præcisionen eller integriteten af enhver del af arbejdet bliver tilstrækkeligt undersøgt og besvaret.

Kriterierne for forfatterskab bør ikke anvendes til at udelukke personer, som på anden vis ville opfylde kriterierne for forfatterskab, og derfor bør de personer, som opfylder kriterium a, gives mulighed for at opfylde kriterierne b-d.

Forskere, der ikke opfylder alle fire kriterier, skal anerkendes på anden måde. I praksis er det derfor god skik, at enhver medforfatter sammen med alle andre, der har ydet bidrag til et af de fire kriterier, så tidligt som muligt og i en samarbejdsorienteret ånd indgår en kollegial aftale om, hvordan medforfatterskab henholdsvis anden anerkendelse håndteres.

Studerende, der bidrager til forskningen, bør anerkendes på en måde, der afspejler omfanget af det udførte bidrag.

Læs mere om Vancouver-anbefalingerne her.

3.5 FORSKNINGSSAMARBEJDE

Københavns Universitet udfører forskellige former for forskningssamarbejde med private og offentlige organisationer, herunder samfinansieret forskning, myndighedsbetjening, rekvireret forskning, forskningsbaseret rådgivning og anden indtægtsdækket virksomhed.

Det er universitetets ambition at være en attraktiv samarbejdspartner for eksterne partnere. Samtidig er det universitetets pligt at værne om forskningsfriheden og de principper, der sikrer forskningens integritet. Derfor er det vigtigt, at der er sikret et solidt aftalegrundlag i forbindelse med samarbejder med eksterne parter.

Forskere ved Københavns Universitet kan ikke indgå bindende juridiske aftaler og samarbejder med eksterne parter på vegne af universitetet. En aftale er kun gyldig, hvis en underskriftsbemyndiget

leder har underskrevet aftalen. Forskere må ikke påtage sig forpligtelser, som indebærer handlinger, der strider mod god videnskabelig praksis eller principper for integritet i forskningen.

Nedenstående principper skal sikre forskningens integritet ved samarbejde med eksterne parter:

- a) En ekstern part kan bidrage til fastlæggelse af forskningstema og spørgsmål, mens videnskabelig metode udelukkende bør vælges på basis af videnskabeligt baserede overvejelser, og universitetsforskeren skal kunne indestå for den videnskabelige metode.
- b) Den enkelte forsker skal have frihed til at præsentere sin forskning, som denne ønsker.
- c) Med henblik på kvalitetssikring skal universitetets forskere have fuld adgang til data (inkl. rådata og metadata), som tilvejebringes eller indehaves af en ekstern part, hvis forskningen beror herpå.
- d) Tilførsel af økonomiske midler og andre ressourcer fra en ekstern part skal ske til en enhed på universitetet og ikke direkte til den enkelte forsker.

3.5.1 Juridiske forhold vedrørende forsknings samarbejde

Tech Trans Kontoret på Københavns Universitet forhandler alle aftaler, der indeholder IPR, herunder forsknings samarbejdsaftaler og kommercialiseringsaftaler (licensaftaler). Tech Trans Kontoret sikrer, at aftalerne overholder love og regler for offentlige forskningsinstitutioner samt gældende standarder for god videnskabelig praksis. I alle aftaler er det en forudsætning, at universitetets forskere er i stand til at offentliggøre forskningsresultaterne og bruge dem til forskningsformål.

Aftaler, der ikke indeholder IPR, håndteres på fakultetet.

Uddybelse af retningslinjer mv. kan findes på Forskningsportalen på KU-net samt i Danske Universiteters Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning.

3.6 INTERESSEKONFLIKTER

Københavns Universitet samarbejder med private virksomheder, offentlige institutioner, myndigheder og organisationer. Universitetet ønsker at opretholde og styrke forskningssamarbejdet med eksterne parter med henblik på at øge relevansen af den bedrevne forskning til gavn for samfundet. Samtidig er det universitetets pligt at værne om de principper, der sikrer forskningens integritet og uafhængighed af særinteresser.

Ifølge Den danske kodeks for integritet i forskning defineres en interessekonflikt som en situation, hvor finansielle eller andre interesser kan kompromittere eller påvirke den professionelle vurdering.

I de værste tilfælde kan interessekonflikter føre til uredelig forskning, som skader offentlighedens tillid til videnskaben. Men interessekonflikter kan også påvirke forskningens retning og fortolkning på mere subtile måder.

Officiel monitorering og tilkendegivelse af mulige interessekonflikter er centralt i håndteringen af interessekonflikter, og derfor skal alle forskere på Københavns Universitet oplyse om samarbejder og eventuelle interessekonflikter på deres online forskerprofil i CURIS.

Ligeledes centralt for håndteringen af mulige interessekonflikter er det at sikre klarhed om fordelingen af roller, ansvar og beslutningskompetence i relationen mellem parterne i et forskningssamarbejde.

Det er et fælles ansvar for forskerne, universitetsledelsen og evt. eksterne samarbejdspartnere at sikre, at:

- Forskningsresultaterne ikke påvirkes af særinteresser.
- Forskerne kan offentliggøre og præsentere deres forskningsresultater.
- Der er gennemsigtighed om mulige interessekonflikter.

Uddybelse af retningslinjer kan findes i KU's praktiske guide for håndtering af interessekonflikter samt Danske Universiteters Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning. Se også Sikkerhed i internationalt forskningssamarbejde på Forskningsportalen samt KU's regler for bibeskæftigelse i Medarbejderguiden på KUNet.

4 Undervisning og vejledning i god videnskabelig praksis

Det er universitetets ansvar at ansøre til åben og kritisk akademisk diskussion – hvilket er afgørende for at bevare og udvikle principperne for god videnskabelig praksis og forebygge videnskabelig uredelighed.

For at udbrede det nødvendige kendskab og den organisatoriske parathed til at håndtere brud på Københavns Universitets Kodeks for god videnskabelig praksis arbejdes der løbende med at fremme en universitetskultur, der er baseret på ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed.

DDette gøres gennem uddannelse og vejledning samt ved at samarbejde med institutioner, der tilbyder rådgivning om og håndtering af mistanke om videnskabelig uredelighed eller brud på god videnskabelig praksis.

4.1 UNDERVISNING OG VEJLEDNING

Alle forskere på Københavns Universitet (på BA-, KA-, ph.d.-, postdoc-, adjunkt-, lektor- og professorniveau, fastansatte såvel som gæster) skal orientere sig i Københavns Universitets Kodeks for god videnskabelig praksis. For at fremme og understøtte dette har universitetet implementeret følgende tiltag:

- Alle ansatte ved Københavns Universitet er som en del af ansættelsesgrundlaget forpligtet til at gøre sig bekendt med og følge Københavns Universitets Kodeks for god videnskabelig praksis.
- Principperne for god videnskabelig praksis indgår som akademisk læringsmål på alle BA- og KA- studiestartsforløb.
- Alle ph.d.-studerende skal gennemføre et kursus i god videnskabelig praksis.
- Alle hovedvejledere skal gennemføre kursus i god videnskabelig praksis

4.2 RÅD OG VEJLEDNING OM GOD VIDENSKABELIG PRAKSIS

Københavns Universitet har etableret et antal institutioner til at rådgive om spørgsmål vedrørende god videnskabelig praksis på flere niveauer. Hvert fakultet har udnævnt mindst én Named Person, der tilbyder rådgivning om principperne for god videnskabelig praksis samt i relation til videnskabelig uredelighed.

Desuden kan forskningsetiske komitéer nedsættes på alle fakulteter efter behov. Endelig har universitetet nedsat et praksisudvalg, som er ansvarlig for at formulere normer for god videnskabelig praksis, behandle mistanke om videnskabelig uredelighed og brud på god videnskabelig praksis, og som kan indstille sager til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed.

4.2.1 Named Persons

Hvert fakultet på Københavns Universitet har udpeget såkaldte Named Persons. Named Person skal bidrage til, at normerne for god videnskabelig praksis respekteres på fakultetet. Named Person skal rådgive dels om ansvarlig/god videnskabelig forskningspraksis og dels i sager om mistanke om brud på ansvarlig/god videnskabelig forskningspraksis. Såfremt det findes hensigtsmæssigt, kan dekanen indgå aftale med Named Person om at indgå i fakultetets arbejde med at informere om, vejlede i og

udvikle normerne for ansvarlig/god videnskabelig forskningspraksis, herunder bidrage til uddannelse af forskere m.v.

Fakulteternes Named Person er et uafhængigt organ. Alle ansatte og studerende kan kontakte fakultetets Named Person med spørgsmål om god videnskabelig praksis. Named Person har pligt til at orientere fakultetsledelsen, hvis der er begrundet mistanke om, at der i en konkret sag foreligger videnskabelig uredelighed, eller hvis der er begrundet mistanke om tvivlsom forskningspraksis af grov karakter.

Enhver sag, hvor der er mistanke om brud på principperne for god videnskabelig praksis eller mistanke om videnskabelig uredelighed, skal indgives til Praksisudvalget. Udvalget afgør, om sagen skal indstilles til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, jf. Lov om videnskabelig uredelighed mv., § 10 og § 11.

Ansatte kan finde mere information og læse KU's retningslinjer for Named Persons på Forskningsportalen.

4.2.2 Forskningsetiske komitéer:

Københavns Universitet ønsker at sikre, at alle forskningsaktiviteter, der medfører etiske overvejelser, udføres på en måde, som tilgodeser rettigheder, værdighed og velfærd for alle involverede mennesker og dyr, og som minimerer

risici for alle deltagere, forskere, tredje-partner og for universitetet som helhed.

Etiske bedømmelser kan indhentes for alle forskningsprojekter på universitetet med henblik på at efterleve internationale politikker om forskning, der involverer mennesker, samt nationale regler og EU-regler om personoplysninger.

Forskningsetiske komitéer kan nedsættes på alle fakulteter efter behov. Komitéerne vurderer forskningspraksis med særlig henblik på de etiske overvejelser inden for de forskellige fagområder.

Specifikt tilbyder forskningsetiske komitéer etiske bedømmelser af forskningsprojekter – og for nogle komitéers vedkommende også af publikationer – som kræves af bevillingsgivere eller videnskabelige forlag, og som falder uden for de regionale videnskabetiske komitéers eller andre nationale institutions område.

Ansatte kan finde mere information om forskningsetiske komitéer på [Forskningsportalen](#).

4.2.3 Praksisudvalget

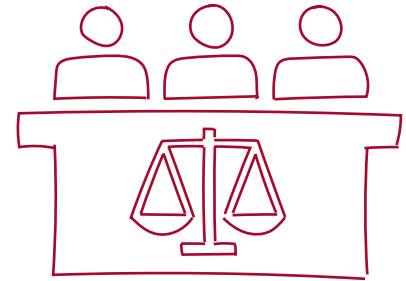
Praksisudvalget er nedsat af rektor og er et internt udvalg sammensat af repræsentanter udpeget af de akademiske råd ved universitetets seks fakulteter. Praksisudvalget behandler spørgsmål om god videnskabelig praksis i overensstemmelse

med Lov om videnskabelig uredelighed m.v.

Praksisudvalget bidrager til at klarlægge de eksisterende normer for god videnskabelig praksis og kan behandle konkrete sager, hvor der er mistanke om brud på god videnskabelig praksis. Hvis Praksisudvalget efter behandlingen af en sag finder grund til at mistænke, at der er tale om videnskabelig uredelighed, indstiller Praksisudvalget sagen til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed.

Praksisudvalget behandler sager indleveret i form af skriftlige klager. Det kan være sager, der forelægges af ansatte, som ønsker deres navn renset i kølvandet på rygtedannelse, sager forelagt af rektor, og sager, som Praksisudvalget selv vurderer, er af "særlig betydning." Praksisudvalget afholder også konferencer om forskellige emner, som er relevante for god videnskabelig praksis.

Ansatte kan finde mere information om Praksisudvalget på [Forskningsportalen](#).

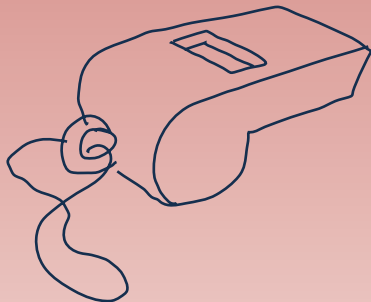
5 Videnskabelig uredelighed og andre brud på god videnskabelig praksis

Lov om videnskabelig uredelighed m.v. definerer videnskabelig uredelighed som "Fabrikering, forfalskning og plagiering, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskning.

- Fabrikering: Uoplyst konstruktion af data eller substitution med fiktive data.
- Forfalskning: Manipulation af forskningsmateriale, udstyr eller processer samt ændring eller udeladelse af data eller resultater, hvorved forskning fremstår misvisende.
- Plagiering: Tilegnelse af andres ideer, processer, resultater, tekst eller særlige begreber uden retmæssig kreditering".

Lov om videnskabelige uredelighed m.v. definerer tvivlsom forskningspraksis som:

"Brud på alment anerkendte standarder for ansvarlig forskningspraksis, herunder standarderne i den Danske kodeks for integritet i forskning og andre gældende institutionelle, nationale og internationale praksisser og retningslinjer for integritet i forskning."

Alle nuværende og tidligere ansatte, videnskabeligt såvel som administrativt personale, samt studerende – og Københavns Universitets ledelse i særdeleshed – er forpligtet til at reagere på mistanke om brud på god videnskabelig praksis på Københavns Universitet. Eksterne samarbejdspartnere og personer uden direkte tilknytning til Københavns Universitet i øvrigt opfordres ligeledes til at gøre opmærksom på mistanke om brud på god videnskabelig praksis på universitetet.

Fakultetets Named Person kan rådgive om, hvordan man går videre med en mistanke om brud på god videnskabelig praksis eller videnskabelig uredelighed. Man kan også dele sin mistanke med ledere ved universitetet eller Praksisudvalget, som vil undersøge og behandle sagen.

Hvis der er mistanke om brud på god videnskabelig praksis, bør Københavns Universitets Kodeks for god videnskabelig praksis anvendes. I overensstemmelse med Den danske kodeks for integritet i forskning betyder det, at:

- De personer, der er involveret i håndteringen af mistanken, og som varetager undersøgelsen, bør være upartiske.
- Personer, der varetager undersøgelsen, bør være i besiddelse af professionelle kompetencer inden for de specifikke forskningsområder og have omfattende viden om god videnskabelig praksis. Hvis det er muligt, bør en eller flere af disse personer have erfaring med sager om videnskabelig uredelighed og/eller brud på ansvarlig forskningspraksis.
- Partnerne i sagen bør involveres direkte i behandlingen af sagen ved at få mulighed for at kommentere undersøgelsens materiale og ved løbende at blive informeret om sagens forløb.

- Parterne i sagen bør så vidt muligt beskyttes ved, at:
  - Personer, der fremlægger mistanke i god tro, er beskyttet mod repressalier.
  - Klager, der udelukkende fremlægges i ond tro (som chikane), i sig selv bør betragtes som brud på ansvarlig forskningspraksis.
  - Parternes identiteter så vidt muligt holdes fortrolige.
- Lignende sager/tilfælde bør behandles ens.
- Procedurerne for undersøgelsen bør være offentligt tilgængelige.
- Sager bør afsluttes på effektiv vis, så ingen er part i en undersøgelse i længere tid end højst nødvendigt.

Mere information kan findes på Praksisudvalgets hjemmeside.

6 Links

Lov om videnskabelige uredelighed mv.

Københavns Universitets kodeks
for forfatterskaber

Den danske kodeks for integritet
i forskning

KU's politik for forskningsdata

Data Management Planner DMPonline

Vancouver Rules

Praksisudvalgets hjemmeside

Retningslinjer for internationalt
forskings- og innovationssamarbejde
(UFM.dk)

Forskningsportalen

Medarbejderhåndbogens regler om
bibeskæftigelse

Danske Universiteters Principper
og anbefalinger for forskningsbaseret
samarbejde og Rådgivning

Tech Trans Kontorets pixiguide
Interessekonflikter

Fakultetsspecifikke retningslinjer
og vejledende dokumenter kan findes
på KUnet